

Наталія Валеріївна Бобро

кандидат соціологічних наук, доцент кафедри
соціальних та економічних дисциплін факультету № 2
Харківського національного університету
внутрішніх справ

Вікторія Анатоліївна Фурса

кандидат економічних наук, доцент,
доцент кафедри соціальних та економічних дисциплін
факультету № 2 Харківського національного університету
внутрішніх справ

**ВЗАЄМОДІЯ ПОЛІЦІЇ З ГРОМАДСЬКІСТЮ ЯК УМОВА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПУБЛІЧНОГО
ПОРЯДКУ**

Процес трансформації українського суспільства в якісно новий стан підкріплюється реформуванням усіх соціальних інститутів, Національна поліція не є винятком. Від ефективності діяльності цього державного інституту залежить громадський порядок, безпека громадян, їх життя та здоров'я, профілактика та попередження злочинів. Саме тому набуває актуальності питання взаємодії поліції з громадськими формуваннями на партнерських засадах.

На сьогодні ця робота здійснюється на підставі законів та нормативно-правових документів. Вважаємо за доцільне проаналізувати деякі з них. Так, Закон України «Про участь громадян в охороні громадського порядку і державного кордону» від 22.06.2000 року № 1835-III [1] визначає порядок залучення населення до охорони громадського порядку, а також засади правових гарантій і соціального захисту громадян, які беруть участь у цій діяльності.

Крім того, у ч.1 ст.11 Закону України «Про Національну поліцію» передбачено, що «діяльність поліції здійснюється в тісній співпраці та взаємодії з населенням, територіальними громадами та громадськими об'єднаннями на засадах партнерства і спрямована на задоволення їхніх потреб» [2, с. 6]; у ч.2 ст.89 цього закону законодавець говорить про співпрацю поліції з громадськістю в якості необхідної умови ефективної роботи поліції: «співпраця між поліцією та громадськістю спрямована на виявлення та усунення проблем, пов'язаних із здійсненням поліцейської діяльності, і сприяння застосуванню сучасних методів для підвищення результативності та ефективності здійснення такої діяльності [2, с. 66].

Наказ МВС України «Про затвердження Інструкції з організації діяльності дільничних офіцерів поліції» від 28.07.2017 р. № 650 [3] встановлює, що дільничні офіцери поліції організують свою роботу на взаємодії з населенням на засадах партнерства, впроваджуючи новітні форми взаємодії у сферу превентивної діяльності. При цьому ключовою фігурою превентивної діяльності стає не «поліцейський-борець із злочинним світом», а «поліцейський-тренер», головним завданням якого є навчання і консультування громадян, які не бажають стати жертвою злочинних посягань.

Проте, незважаючи на прийняття та введення в дію вищевказаних законодавчих актів, на даний час є багато проблем, що потребують свого належного вирішення.

Статистичні дані Генеральної прокуратури України [4] показують, що кримінальна ситуація в Україні характеризується високим рівнем, несприятливою динамікою та структурою. За 11 місяців 2016 року було зареєстровано 584,8 тис. злочинів, тоді як за аналогічний період 2015 року – 515,5 тис. У 2016 році загальний відсоток тяжких та особливо тяжких злочинів складає 35,5% від загальної кількості. Притому вельми суттєвою залишається й питома вага злочинів середньої тяжкості [4]. Викликає занепокоєння той факт, що злочин проти життя та здоров'я особи у 2016 році склав 8,3%, а у 2015 – 9,5% (превалюють умисні легкі тілесні ушкодження). Це можна пов'язати з погіршенням соціально-економічного, політичного становища у державі та прийняттям нового процесуального порядку реагування на злочини з боку правоохоронних органів, які встановлені КПК України.

У той же час є і позитивні моменти. *По-перше*, завдяки активної підтримки міжнародних, урядових та громадських організацій успішно розпочато роботу патрульної поліції. Вони цілодобово здійснюють патрулювання, мониторюють ситуацію в містах, регіонах, селищах з метою виявлення негативних факторів криміногенної обстановки, а також розробляють та впроваджують цільові

профілактичні заходи – це призводить до зменшення кількості кримінальних правопорушень, вчинених у громадських місцях. *По-друге*, саме взаємодія громадських організацій є досить ефективною діяльністю щодо виявлення та профілактики правопорушень і злочинів. Так, при зазначеній взаємодії було виявлено у 2015 р. – 1029 правопорушень [4]. *По-третє*, у Вінниці у квітні 2016 року запущився Інтернет-сайт під назвою «Поліція та вінничани». Сайт став платформою комунікації між поліцією, місцевою владою та громадськістю. На сторінках ресурсу розміщуються звіти з останніх зустрічей із представниками поліції; висвітлюються як позитивні, так і негативні сторони спільних патрулювань вулиць та спроби вирішення нагальних проблем, які виникли у містах. По суті сайт став джерелом інформації про взаємодію поліції та громади Вінничини для місцевої влади. Паралельно оновлюється сторінка програми у Facebook. Це також майданчик спілкування, який робить поліцію ближчою до громади, адже стирається будь-яка соціальна нерівність та страх перед поліцейськими. Саме тому, один з ключових меседжів сторінки «Поліція та вінничани» – це тема сусідства та відновлення довіри до поліції [5]. На жаль, таких позитивних прикладів не так багато у поліцейській практиці – бракує досвіду й громадської самосвідомості. Тому в умовах сьогодення взаємодія поліції з громадськими формуваннями повинна плануватися і формуватися на ефективній науково обґрунтованій управлінській основі, з впровадженням зарубіжного досвіду участі громадськості в правозахисній діяльності.

На завершення *пропонуємо*:

По-перше, вивчати та впроваджувати у поліцейську діяльність позитивний досвід залучення громадськості до проведення заходів з попередження правопорушень та конкретних видів злочинів.

По-друге, встановити сучасні технічні засоби контролю за станом правопорядку в громадських місцях (камери відеоспостереження, системи термінового виклику поліції).

По-третє, впроваджувати «*єдину дислокацію*» при охороні громадського порядку.

По-четверте, встановити біля селищних рад, центрів надання адміністративних послуг дошки оголошень, з розміщенням інформації про дільничного офіцера, події, які відбуваються в громаді, а також інструкцію як діяти, якщо громадянин потрапив в скрутне становище. Наприклад, якщо мешканець став свідком правопорушення або навпаки.

По-п'яте, проводити наради, засідання за участю поліції, представників міської влади та громадськості.

Отже, взаємодія поліції з громадськістю є одним із основних чинників підвищення ефективності роботи поліції у справі охорони публічного порядку, виявлення, припинення та профілактики правопорушень.

В подальшому наші дослідження в цьому напрямі будуть спрямовані на опис комплексних заходів профілактичної роботи з правопорушниками на регіональному та місцевому рівнях, що дасть нам змогу розв'язати багато суспільних проблем і насамперед забезпечити зниження рівня правопорушень у майбутньому та зміцнення правопорядку у державі в цілому.

Список бібліографічних посилань:

1. Про участь громадян в охороні громадського порядку і державного кордону : закон України від від 22.06.2000 року № 1835-III [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1835-14>.
2. Закон України «Про Національну поліцію». – К : ПАЛИВОДА А.В., 2015. – 104 с.
3. Наказ МВС України «Про затвердження Інструкції з організації діяльності дільничних офіцерів поліції» від 28.07.2017 р. № 650. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z1041-17>.
4. Про результати роботи з організованими групами та злочинними організаціями (2016 рік) : статистична інформація Генеральної прокуратури України. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.gp.gov.ua/ua/statinfo.html>.
5. Впровадження поліцейської діяльності, орієнтованої на громаду на Вінничині. – Експертний цент з прав людини. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://ecpl.com.ua/news/vprovadzhennya-politsejskoji-diyalnosti-orijentovanoji-na-hromadu-na-vinnychyni/>

Одержано: